

PEST, 1859.

42. szám. II. Félév.

OCTOBER 20.

A világi és keresztény bucsujárás.

(Vége.)

Vándoraink másnap reggel azonnal ügyeik után láttak. Az angol kora reggeltől késő estig minden szöglet- és lyukakba, s minden régi omladékhoz vezettette magát egy tudatlan és sokat fecsegő kalauz által. Sem a helyiségek rondasága, sem a nagy távolság nem ijeszté őt vissza, ha csak távolról is remélhette egy régi oszlopnak némi töredékét láthatni. Mily gyakran állott azután merev elragadtatásban, karjait messze kitérve, ily omladékok előtt, melyek őt a romai dicsőségnek nagy korába varázsolták vissza. Midőn pedig a cloacissima-hoz érkezett, s az iszonyu boltozatot s a támoszlopokat meglátta volna, melyek alatt a romai nép az ő ganéját szokta volt hajdan kihordatni, akkor elragadtatva a nagy örömtől, térdeire esett. Ily folytonos vándorlásoknál szerencsétlenségére egykor félre lépven, egy oszlopkanyarulatnál leesett s homlokát nagyon megsebesítette; még a naphőség is, mely Romában égetőleg hat, elég fájdalmat okozott neki. De ő ezzel nem sokat gondolt; mert látta a nagy kloakát, s már most mint szemtanu képes lesz egy alapos és terjedelmes tudósítást adni róla.

Némileg szerencsésebb volt a kereskedő. Mert noha csak kevés üzletei sikerültek, sőt némely házaknál nevezetes összegeket vesztett is: de a jövőre nézve igen vigasztaló biztosításokat nyert. Ő ugyan mit sem mulasztott el, s nem úgy, mint sokan mások, kik Ro-

mában mulatván, rendesen idejök nagy részét a világáros nevezetességeinek megtekintésére fordítják. Őt mindez nem érdekli: sőt későbbben dicsekedett is, hogy Péter templomát belül nem is látta.

A német az ő vizsgálásaival nagyon is sokra ment. Miután a szolgálatkész idegenvezetők észrevették, mit hajhász, seregesen tolokodtak hozzá, s hogy borraivalót kapjanak, mindenik mutatott neki egy házat, melyben állítólag Göthe lakott volna, úgy hogy végtére megfoghatatlanná lön neki, mikép vala lehetséges, hogy a nagy költő rövid idő alatt annyi mindentféle házban szállásolt volna. Valamint nagy lön elragadtatása, midőn az első lakást fölfedezve hitte, úgy meg volt zavarodva, midőn az igazi szentélyt nem lehetett többé megkülönböztetni. Ide járult még azon kellemetlen körülmény is, hogy a vezetők gyakran nem is értették, mit keres tulajdonképen, s azért olykor a leggyanusabb vak-utczákba vezették. Ilynemű helyen hagyta őt egykor vezetője homályban állani, s titkon ellillant, s nem is tudjuk, az eltévedt kalandor hogyan szabadult ki a tömkelegből? —

Legrosszabbul járt a kéjelgő francia. Ő ugyanis a romai csemegékkal megterhelé gyomrát s kiüríté erszényét, úgy hogy néhány nap mulva, akaratja ellen is, némelyeket magától megvonni kénytelen vala. Ezt ugyan csak elszenvedte volna, ha várakozása ellenére a romai hölgyek őt el nem utasítják. Különösen fájjalá, hogy egy fiatal személynek sokáig udvarolt, de hasztalan: míg végre egy este néhány romai ifju őt megleste, és derekasan elpáholták. Némely rossz házaknál talált

ugyan ohajtott fogadtatást, de szintén nem volt köszönet benne. Végtére a rendőri hatóság is nyomába jött, s megparaneshozta neki, hogy 48 óra alatt a városból kitakarodjék. — Egykor mind a négy utazó együtt ült R. vendéglőben, beszélvén egymásnak az ő kalandjait, örömeiket és szenvedéseiket, fölfedezéseiket és vizsgálódásaikat; azután pedig szokásuk szerint gyalázták Romát és a romaiakat, s beszéd közben abban egyeztek meg, hogy még csak egy napot mulatnak Romában, s másnap jókor reggel haza menendének. Még egyet-mást megemlítvén, egyszerre a német kereskedő elkialtja magát: „Nézzétek, nemde a mi vándorunk az ott, az asztalkánál?” — mindnyájan oda tekintének, s valóban ott volt az ismeretlen, ki az ő kísérelőjével frisitőt vön magához. A zarándokruhát már letette, és most közönséges polgári ruhát viselt; vonásai vidámabbak voltak, mint ezelőtt, s úgy látszott, egész valójában megváltozott. „Eh signore!” — kiálta a német — „mégis utoljára csak észére tért; a frakk tiszter jobban illik önnek, mint a hosszú kabát.” A francia és a kereskedő is érezték, de az ismeretlen ur így szólott: „Uraim! még meglátjuk egymást.” S ezzel eltávozott. Ő mindent hallott, a miről beszélgettek.

Az utasok jót nevettek, az egy angol kivételével; a német pedig gyorsan fölemelkedék, az ismeretlennek kísérelőjét tartóztatva vissza, mi sikerült is. Sok kérdészködés után megtudták, hogy ez a szolgálja az ismeretlennek, a ki francia gróf, kit nehéz lelki küzdelem s szenvedés gyötört. Most pedig az apostolfejedelmek oltára előtt, ismét megtalálva elvesztett lelki nyugalmát, és mintegy újra született. — „Csudálatos” — mormogá a kereskedő, a német pedig ismétlé Göthének mondatát: Oh mily boldogító az emberre egy álfogalom. — E közben az inas eltűnt.

Az előlegesen meghatározott napon csakugyan mind a négy vándor elutazott. Az angol még bekötte tartá fejét, a francia gyakran vissza-visszanézett; mert ámbátor a 48 órai idő el nem mult ugyan, de mégis elég oka volt félnie, hogy ezeknek lefolyása előtt is valaki kérdést tehetne személye iránt. S ime a mint már meglehetősen távol valának a várostól, egyszerre 6 álarozos bandita megrohanja őket egy régi emlékkő mellől, s kettő közülök megragadja a lovak gyeplőjét, a többi négy pedig pisztolyokat szegez a megrémült vándorok mellé, és olasz haramiák szokása szerint egész udvariassággal kéri őket, hogy sziveskedjenek kiszállni a kocsiból, s ne is fíraszzák magukat daczolással. Utasaink nagyon meg voltak lepelve, úgy hogy ellenszegülésre nem is gondolhattak, s így azonnal megadták magukat, kétségbeesve sorsukon. Az angol és a kereskedő természetesen legrosszabbul járt; mert minden, a mi drágaság találtaték nálók, a banditák kezeibe került. A németnek elvitték az ő Göthéjét, a francia kénytelen volt kabátját nekik engedni. E fosztogatás után a rablók megfogták a lovakat és a kocsit, s a tova nyiló mező felé hajtottak, hol nem sokára el is tűntek a ligetben.

Nagyon szomoruan nézett ki a kirabolt társaság. Az angol kétségbeesve egy romai sirkövön ült, mely

az uton feküdt, mint a halál képe, mindenek felett és inkább, mint váltó ezéduláit sajnálta az értekezést a régiség felől, mely őt Romába vezérlé. A francia busult nem annyira az ő kabátja miatt, mint inkább, hogy ezentul majd gyalog fog haza utazni. A kereskedő sirt, és a muzsák fia zugolódott. S midőn így kölcsönösen keseregnének, feléjük közeledik két férfi, amaz ismeretlen és az ő kísérelője. Az ismeretlen ismét zarándokruháját hordozá, s imádkozott magában. Midőn a négy nyomor fiához érkezett, kérdeze őket: mi bajuk történt? A német sebesen elbeszélé, a mit tudott; azután jajgatás, sirás és zugolódás állott be.

Midőn az ismeretlen ezt látta, fölgyuladt sz. haragjában, s következőleg szólítá meg őket: „Híjjátok most bálványaitokat segítségül, melyekhez utaztatok, hogy megvigasztaljanak titeket ily nagy szükségben. Ti jónak láttatok engemet, ki legkevesebb sem vállék akadálytokra, kinevetni az én bucsujáramom miatt: mialatt magatok is bucsut jártatok, kiki saját módja szerint. Ha jónak találta lordságod egy kétezer éves omladékot a távol Angolországból meglátogatni, engedje meg nekem is, a mennyei kegyelmek csatornáját szabadon meglátogatni, nem egy romot, hanem egy szellemi s igen tiszteletreméltó szentélyt. Ön, kereskedő uram, elmehet pénzváltói után, melyek még sem képesek önt minden sorsváltozások ellen megoltalmazni, mikép ezt jelen esetben is látjuk bebizonyítva; de ne vegye rossz néven az embernek, a ki magasabb kinevet keres saját fölálkozásával is. Maga pedig, ifju ábrándozó, itélje meg, valljon üdvösebb-e egy házat fölkeresni, hol néhány versek irattak, mint a világnak legszebb templomát, melyben azok nyugszanak, kik a romai birodalmat életök és haláluk által átváltoztatták. Önhez pedig, nyomorult elvetemedett, nincs semmi szavam, önnek halálos félelme s nyomoruságos tekintete bizonyoságot tesz azon hamis istenről, kinek hódolt. Mindnyájokat kérdem, valljon önök tévutazása nem volt-e több áldozattal összekötte, mint az én bucsujáramom? Valljon önök bálványai nagyobb kegyelmet mutattak-e önöknek, mintsem az én gyermeki hitem? s végtére tulságos-e az én követelése, midőn azt kívánom, hogy békét hagyjanak legalább a ker. zarándoknak, ki önöket nem bántja? Könnyen elgondolom, hogy sejtelmők sincs arról, a mi egy vallásos kedélyben megfordul, azon titkos vonzásról, mely a miveletleneket szintugy, mint a miveletket az Istenhez ragadja; de azért még sem szabad esufot üzniök a szent szokásból, melynélfogva a jámbor hívek időnkint fölagnak mindennapi fölalkozásaikkal, hogy annál szabadabban a lelkiekről elmélkedhessenek. S nincs is joga senkinek ilynemű jeleneteket ábrándozásnak esufolni, mert a mi bucsujáramaink az embert boldogítják. Mert épen azért válunk meg tüzhely- s miéinktől, hogy ott, hol bővebben árasztja Isten szent malasztját, lélekben megerősödjünk, s ujult erővel folytassuk utunkat örökkévaló hazánk felé. Azután bucsujáramaink senkinek sem vétenek. Azért az emberiség és a türelem, korunknak ezen kettős szelleme kívánja, hogy a jámbor embert legalább akadéktalanul engedjék utazni.” Most fenszóval kiálta: „Elő legények!” S azonnal előjött a 6 átlöltözödött haramia a közel bokorból, s hallgatva ál-

lának meg az ismeretlen ur előtt; a ki következőleg folytatá beszédét: „Önök csudálkoznak, uraim! hogy nekem e gonosztevők oly gyorsan engedelmessé válnak; önök még haramia-fönököknek is gondolhatnak engem, a mi nem vagyok. Ezek nem rablók, mint önök hiszik. Én magam fogadtam fel őket ezen szokatlan mester-ségre, hogy egy kis bosszút vegyek önökön. Minden meg fog önöknek térítettetni.“ Erre visszavonult a hat alarczos férfi. „Önök, angol uram, — folytatá az ifju zarándok, adom a kloakák felőli értekezéshez Vi-se mának a kath. egyház tanítása- s szokása-iról irt művét; önnek, kereskedő uram, adom e feszü-letet; önnek, fordulván a némethez, adom Göthének alagyaíhoz a Krisztus követéséről irt könyvet; s önnek, könnyelmű ifju! a hét töredelmességi zsolnárt.“

Alig végzé szavait, előjött a hat alarczos, s visz-szaadá az elvett tárgyakat a négy utasnak; kiknek az egész történet álom gyanánt tűnt fel. A zarándok va-lóban hozzá is tette az érintett könyveket és visszafor-dult azon kívánnal: „Szerencsés utat.“ A meglepett utazók pedig csudálkozva néztek egymásra, csóválván fejöket, beültek a kocsiba és folytatták utjokat.

Okos, a ki másnak kárán tud tanulni;
Rossz uton ne kívánj soha boldogulni.

Munkay János.

Kátyolok a nép életéből.

XXVI.

A n * * * z i tagosítás.

E) A gyanu kigyója.

Mérik, mérik már a határt; nincs ki ellenálljon;
A szellő is alig sugva jár a galamb tájon. —
Mégis. . . amott sziszeg elő egy baljóslatu hang,
Mely a galambszelidség zöld lombjai közt lappang.

„Két részre hasad a határ, keletre, nyugotra :
Azt az uraság kívánja, ez tinektek jutna.
Fordítsátok meg a dolgot s azt követeljétek,
Hogy a keleti illeték legyen a tiétek!“ —

* * *

Epret szedett a pagonyban a vadász lánykája;
Mint szorgos méhecske kasa, telik kosarkája;
Virág, fű, fa illatozva lengenek körülte;
Ennyi szépnek, ennyi jónak vajj' ki ne örülne?

Vig szökések, vig dalok közt foly tehát a munka,
Vérbiborló számócszától piros a lány ujjja;
De irtózat! a sűrűben nagy rétesre toppan,
Szürke hátán barna szalag pikkelyes foltokban.

Borzadályos sziszegéssel megmozdul a rétes,
S hullámzatos izgalomba forrtyan az egész test,
Fél lábnyira löki nyakát a kis lányka ellen.
Gondviselés, óvd meg őt ily nagy veszedelemben!

Láthatatlan kéz vezeti az ártatlanságot;
Tövis-szurás, kigyófulánk így neki nem árthat.

Nem akarta ő a veszélyt, s nem vészett el benne. —
Mivé lennénk, hogy ha őrző angyalunk nem lenne! — —

* * *

Kigyósziszegés a ripők újabb lázítása;
Most már az uraság ellen tör a csábítása;
S a néphősök gyönyörködve környékezik őtet,
S a kétágu mérges fulánk így marja meg őket!

„Fordítsátok meg a dolgot, s azt követeljétek,
Hogy a keleti illeték legyen a tiétek.“
S az uraság, mint a kegyek jóltevő patakja,
Kimondhatlan szelidséggel egyezését adja.

Szeget ütött a fejébe a meglepett népnak,
Hogy az uraság oly könnyen egyezésre léphet;
Házzól házra rug a gyanu s izgalom kigyója,
S a szenvedély fulánkját az ész erébe nyomja.

Szörnyű kedélyvihar újra — mint ha zug a tenger — ;
Elvesztette hitelét mind a kaputos ember! —
És felölti a mentjét, s a kastélyba mégyen
Egész tanács a nyugtalan falunép nevében.

(Vége követk.)

Nyulassy Antal.

A harangozó.

IV.

Junius derekán az előbbi évben, egy üstökösnek közeledését hirdetétek a csillagászok. Na jön az üstökös. . ! mondá most a megrémült nép — majd hoz éh-séget, dögvészt, háborut. Csak össze ne ütődnek a földdel, mert úgy vége a világnak! De az üstökös nem mutatta magát, noha nagyon is szűken termett 1770-ik évben; sem a következő esztendőben, mikor beállott az éhség is, hogy alig győzték táplálni szegényeiket a jezuita és minorita atyák; sőt még 1772-ben sem tűnt az elő, holott a lengyel nemzet koporsójába akkor ütötték be az első szeget, első felosztása alkalmával, mikor azután hozzánk is ingyen került vissza a 16 sze-pességi város. S hol maradt az üstökös. . ? Mily szépen ráfoghatták volna, hogy ő okozta a szükségét, az éh-séget, Lengyelhon eltiportatását, a tüzokádók kitörését Java szigetén, a földrengést Sziciliában, hol az Mes-sina városát romba dönté 1773-ban. Az üstökös csak nem jött, megzavartak és késleltették utjában a vonzó égi testek, s meg nem érkezhettek előbb, mint 1776-ki martiusra.

A törvényház előtt a városi tiszt urak épen erről tanakodtak Nagybányán, november 4-én délelőtt, 1773-dik évben.

— Attól ugyan ne tartsanak, uraim! — szóla közbe Paulkovics József, a város érdemes főbírája. Az üstökös magva nem valami tömör test, hogy szétzuz-hassa a földet, ha bele ütődnek is; mert már Xenophanes észrevette, hogy az üstökös csak fényfelhő, olyan gőz-gömb, melyről a nap sugarai visszaverődnek, és semmi egyéb. Azért látszanak át üstökén a mögötte levő csil-lagok is.

— **Én is azt tartom. . . !** — helyeslé Tövisy Márton, a 67 éves öreg tanácsos. Hiszen az Isten is azt mondja Jeremiásnál : ne tanuljátok meg a pogányok utját, és az égnek jeleitől ne féljete.

— Az ugyan igaz! — mondá Gellért Mihály, a tisztos hajporos tanácsos — de a tudatlan nép nem hallgat józan szóra, mert mindig fog ő félni az éhségtől, dögvésztől és háborútól, mihelyt üstökösöt lát az égen.

— Már mitől félhetne. . . ? vága közbe Szakmáry tanácsos. Hiszen ha mindazon évben éhségnek, dögvésznek, vagy háborúnak kellene lenni, mikor üstökös mutatkozik az égen, ugy eddig régen kiveszett volna a világ, mert Kepler tudós csillagász szerint : annyi az üstökös az égen, mint a hal a világtengerben ; s alig van év, melyben üstökösöt ne lehetne észrevenni a csillagászati látesőveken.

Az óra e pillanatban éppen 12-töt ütött a fölépült toronyban, s már a másik perczben egy hintó robogott el előttök a piacon keresztül, mint a rohanó szélvész, egyenesen a plebános lakához. A hintót, melyen elől csákós hajdu ült, négy tüzvérü ló ragadta, hátul pedig két fegyveres csatlós állott.

— **Szuhányi László. . . !** — riadozá az öreg főbiró. — Ime, Rudnyánszky Farkas ur is, ki tegnap érkezett meg, a plebániára siet. Tudom már, mit kell tennem. E szónál a residentia harangja ebédre kondult meg.

Ezzel a főbiró kiadta rendeleteit, s néhány percz múlva az egész tiszti kar élén, kísértetve a fölfegyverkezett hajduk által, a plebániákhoz indult. A nép nem tudta mire vélni, mit jelentsenek ezen mozgalmak ? de hogy lássa kimenetelét, a plebánia elé gyülröngött, annyira, hogy a rendföntartás tekintetéből föl kelle állítani a hajdukat, nehogy elzárják az utczát tolongásukkal. Most a paplak kapuja kitérült, honnan Szuhányi László, Szathmármegeye másod-alispánja ; Rudnyánszky Farkas, a mármarosai kamrai igazgató ; és Berényi Sándor helybeli plebános, mint szathmár-ugocsai föesperes egész diszöltözetben vonultak át a jezuíta atyák residentiájának udvarába, mely a nép elől tüstént elzárattott.

E közben az urak mindnyájan a paplakba húzódtak, hogy onnan az ablakból láthassák az esemény kifejlödését. Czufacker Mátyás, az akkori káplán megnyitogatta nekik az ablakokat, és igyekezett szórakoztatni őket, de — nem sikerült. A szélső ablak alatt, honnan csaknem beláthatni a residentia udvarára, busongott az öreg harangozó, mintha érezte volna, hogy itt fölötte is pálcát törnek.

— Tudja-e öcsém, Kunczel. . . ? — kérdé az ablakba könyökölve, Szelezky János, a kohok igazgatója — hogy most a szegény jezuíták végórája ütött ?

— Nem hihetem! — felelé a kérdezett. — A jezuíták a világ legjelesebb nevelői.

— Mindegy, öcsém! A spanyol bourbon udvar és a hitetlen bölesészek addig zaklatták XIV. Kelemen pápát, hogy már augusztushó 16-án aláírta a világhírű Jézus-társasága eltörlését. A pápa azóta buskomoly lett, és gyakran hallják így sohajtózni : kényszerítve tettem! kényszerítve tettem. . . ! Azért vonakodott Mária

Therézia is, a mi jó királynönk végrehajtani a pápai rendelvényt ; de végre, habár fájdalommal is, engedni kelle az egyház főpásztorának. — Az öreg harangozó, ki mindezt az ablak alatt hallgatta, már nem állhatta tovább, és odább ment, hogy ne keserítsék szívét.

— **Barátom!** — mondá a másik ablakban Bartos Ferencz, a bányabíró — én irigylem sorsukat ; mert csak nagy elméket és nagy tehetségeket szokott ilyen csapás érni. Az igazi érdem minden rágalmat tulél. Leronthatják emlékeiket, de erényeik emlékét meg nem semmisithetik.

— S miért gyülrölik annyira őket . . . ? — kérdé Revinkel József, a só-ellenör.

— **Miért . . . ?** Mert a hitrontók nem boldogulhatnak miattok. A hitlen Voltaire is megvallá, hogy : a jezuíták ártatlanok abban, a miről vádoltatnak, és vétkesek abban, a miről nem vádoltatnak, s ez a hit hősi védelme és terjesztése. Ezért szenvedtek közülök vértanúságot csak a 16-ik században is háromszázan. Térítéseik pedig, — nem is említve, hogy xaveri sz. Ferencz Japánban, csupán két hónap alatt, 500-nál többet megnyert a hitnek a tudósok és főrangúak közül : míg Kelet-Indiában a 16-ik század közepén egyetlen hónap alatt is tíz ezer bálványozót keresztelt meg, — oly bámulatosak, hogy azokat itthon is álmétkodva szemlélhetjük. Tizenhárom jezuíta ugyanis kiküldetve 1673-ban : Árva, Liptó és Zólyom megyékben két év alatt 7911-et, Lőcsén egy év alatt 199-et, és köztök hét predikátort térítettek meg. Simonides atya Verbóczon 508-at, a miért is 1647-ben, november 1-én halálra vágatott, — egy másik Kassához közel hét falut térített meg. Itt helyben is, Nagybányán az utolsó 20 év alatt 225 lelket nyertek meg a hitnek. Ezért gyülrölik őket, miként azt egyik ellenségök megvallá : A jezuíták — ugy mond — kik nekünk leginkább ellenségülnek, gyilkoltassanak le, vagy ha az könnyen nem történhetnék, hányattassanak ki, avagy hazugságokkal és rágalomokkal nyomattassanak el.

— Nem kell annyira menni. . . ! mondá Czufacker, a közbejövö káplán. Megmondá az Ur Jézus : gyülröletesek lesztek mindenek előtt az én nevemért. S nem a Jézus nevét viselik-e ök ? Egyébiránt megmondá 4-ik Henrik, ama híres francia király is a jezuíták ellenségeinek : ha tudatlanok volnának a jezuíták, megvetnétek őket, de mivel értelmesek — féltek tőlök. Elég van ezzel mondva.

— Istenem . . . ! — sohajtá alant az öreg harangozó — mégis veszniök kell az ártatlanoknak.

— Mit beszél öreg. . . ? — kérdé Rosmanith János, a mellette ácsorgó kötélverö és városi esküdt. Tavaly Lengyelhon, egy egész ország dölt össze, eltiportatva, mint egy féreg a vallási pártosság miatt, miként megjósálá azt december 25-én 1708-ban Lavinszky Péter, a haldokló sz.-Ferencz-rendü szerzetes Erdélyben. S ha most egy szerzetes rendnek kell pusztulnia, nem sokkal csekélyebb-e az. . . ?

— Nem ugy, Rosmanith uram. . . ! — szóla pater Richárd, a közkedvességü minorita. Lehet, hogy Lengyelhon sem érdemli sorsát ; azonban az kétségtelen, hogy a jezuíták éppen nem érdemlették e halálos esa-

pást, mert ők valóban az égnek rendkívüli követői valának.

— Rendkívüliek-e. ? — kérde az esküdt kötélverő.

— Ne értsen félre, uram! — felelé a szerzetes. A jezsuiták rendkívüli ügyesek és tevékenyek; azt ismét mondom. Így például 1658-ik évben is, azon merész gondolatra jöttek, hogy a dél-amerikai földön, Paraguay tartományba nyomuljanak, hova annak vad népe közé még soha európai nem lépett. El is indult 20 jezsuita, nem vivén magával egyebet, mint imádságos breviariumát, és egy keresztvégi pálczát, minden ut nélkül, egyedül a barmok nyomain haladva, végtelen erdőségeken és mocsárokon átgázolva, hogy ruháik is lerohadtak és szakadoztak rólok. Szekek mind ott veszttek, senkitől sem szánva, meg nem siratva, a vadak gyilkai alatt; de ők, Istent áldva haltak el. Elsők, kik agyonverettek, Hurtando és Durango atyák valának; Lizárdi pedig, egy köszirten találatott átnyilazva, és félig a madaraktól megemésztve, nyitott breviariuma mellett; s a jezsuita, ki később utána jött és ráakadt, eltemette őt, egy kis keresztet szurva fölibe, és szent örvendezéssel éneklé el sírján: Téged Isten dicsérierünk; Téged urunknak vallunk, stb.

Jöttek mások, mindenre elszánva Istenért, s feleik üdvéért, holott nem volt falatjuk, vadgyümölcs- és gyökereken kívül; nem helyök, hova bizton lehajthassák fejüket a vadállatok és kígyók ellen, csak a fák magas ágai között; sőt ott sem, a mosquitos sebző esipéseitől. S ők nyugodtan szenvedtek, örömmel türtek minden nyomort, nélkülözést, fáradságot, gyötrelmet, elhagyottságot, mint megannyi apostolok. Ott bolyongtak, a roppant erdőségekben, a hegyek sziklái közt, hol ember sohasem járt, keresve meztelen vérző lábakkal a csatangoló vadon embereket. — S a szegény jezsuita, kinek egyedüli fegyvere volt a rendíthetlen hit, ha vad indiánra bukkant, kezét nyujtá neki, mint ohajtott barátjának, a Jézus nevében; de nem kért semmit, holott alig vánszorgott az éhségtől, nem panaszkodott, hanem keresztbotjára, s onnan az égre mutatott. A vadon ember bámult, hogyan mer fegyvertelenül hozzá lépni, és elszörnyedve széles karimájú kalapjától, futásnak eredt. Akkor a jezsuita, leszurva a földbe keresztbotját, a bokrok közé rejtőzött; az indián pedig elősandalgott, hogy lássa a keresztet, melyen piros szalag lengedezett. Erre az apostoli férfiú, hogy meglepje őt, hirtelen előállott, s igyekezett megnyerni bizodalmit szelidsége és szeretete által. Egyet megnyervén, követte azt piszkos léscskébe, a fák tetőire, vagy földalatti üregekbe, hol velök evett, ha megkinálták, féligsült békákat, medvehust, vagy kutyatagokat. Első gondja volt, megtanulni a vadak nyelvét, s azon énekeket készíteni. Ez meglevén, csónakra ült esténként, a megtérített vadon emberrel, hogy azon fel s alá evezve, magához edesgesse a vadonötteket. Az egyszerű éneket most énekelni kezdé a csónakban, pengetve hangszerét, mit gondos elővigyázatból magával hozott, mint az öskori Amphion. A zene és a megértett kedves hangok, a víz hullámai fölött még bájosabban, igézőleg hatottak a bolygó vadakra, és a vízpartra csalták őket, mérgezett nyilaikkal együtt. De a vadak kezeiből lehanyat-

lott a fegyver; az ének és a zene elbájolák szívöket, ugyannyira, hogy sokan a folyamba ugrálva, a csónak után uszának, csak hogy közelebről hallhassák a varázshangokat. Erre a jezsuita egész lelki örömmel evezett a parthoz, hol a fák hüs árnyában addig mulattatta őket, míg betanulták az éneket, melyet azután a kereszt előtt szoktak énekelni.

Itt a vadakat, köztök az embereket is, nemcsak megtéríteniök, hanem megemberesíteniök, és nemzetté kelle tenniök. S mennyi bátorság, tudomány, kitürés? mennyi hit és szívjóság kívántatott arra, hogy egy vadon népet, mely csak annyit hitt, hogy van Isten, és hogy lelke halhatatlan, de minden törvény nélkül bolyongott, nemzetté alkotassanak. ? S néhány év alatt már városok emelkedtek ott; s nem mult el egy emberi életkor, már hatvannál több község 3—6 ezer kereszténnyel állott készen, mind egy főnök alatt. S azt ők, roppant nyomoraik árán vitték véghez. Ötven, sőt több mérőföldéről is, mibe ismét sokan elhaltak, maguknak kelle hozniök Rio la Plata spanyol tartományból minden élelmi szerket, vetni való magvakat, vas műszereket, hajtani egész nyájukat és csordákat, hogy elláthassák hiveiket, kik semmivel sem bírtak. Nekik kelle levágniök, kifaragniök a fákat, és házakká építeniök, míg a vadak hidegen bámulták őket. Ők tanították meg őket, hogyan kell szántani, vetni; hogyan kell fenni, szöni; és minden mesterséget, az utolsó téglavetésig, veritékök árán, jó példával, és szelidséggel. Így lön, hogy minden telepnek fényes nagy temploma, táncz-, zene- és egyéb tanodái; gyárai, műhelyei, és mindenféle kézművesei voltak. Megfoghatlan az ügyesség, és kitürés, míg ennyire vihették e butáknak látszó vadakat! Minden községnek kórháza, lovardája, fegyvertára, árvaháza és két papja volt; egyike lelkésze, másika sáfára a községnek. Minden család gabonát, lisztet, posztót, ruházatot, hust stb. a köztárakból nyert; de külön birtokán kívül az Isten birtokát is, mely közös volt, tartozott mivelni; s onnan fizettetett: a spanyoladó, a templomi költségek, a betegek, öregek, árvák, özvegyek és nyomorékok költsége. Ruházatot egyetlen kaptak az irigység és gyűlölség elfojtása végett; sőt közös asztalhoz gyűltek, midőn megkondukt délre a harang. Szóval, ők nem láttak szükségét, nem félhettek éhségtől, nem az ellenségtől, mert a rabló törzsek ellen fegyverben is gyakoroltattak, s meg voltak elégedve.

Ez a földi paradicsom az első keresztény köztársaság, mely az evangeliumon alapult. Nem volt más törvénye, csak az evangelium; annak megtartása fölött pedig a gyónás szentsége örködött. Nincs fegyverhatalom, mely a bűnöst a kormányzó lábaihoz vigye, egyedül a hitvallás az. A megtért alig hogy bünbe esett, sirva futott lelkiatyjához s térdeiről kérte, hadd öntse ki előtte szive fájdalmit, mert vétkezett, és szabjon rá kemény büntetést. Önkényt vádolta magát, nehezítve büneit, s önmagát büntette meg, mert oly jól és vallásosak voltak, hogy éveken át sem követtek el tetemesebb bünt, holott ezelőtt vad indulataik rabjaiként éltek. Reggel harangszóra mind a templomba siettek, hálát adni a jó Istennek, s vígan mentek munkáikra, vígan ünnepeikre, miket nagy örömmel és nagy pom-

pával tartottak meg, virágokkal hintvén be az egész templomot. S hogyan szerették e jó lelkek a jezsuita atyákat, kik oly jók valának irántok és oly sokat szenvedtek érettök . . ! Oh én tisztelettel borulok le az érdem előtt! mert ők valóban az emberiség jötevői, kitünő nevelői, polgárosítói, a hit rendületlen hősei, a tudományok nagy férfiai, a szeretet apostolai, szóval — az Isten páratlan emberei, kiket áldásul adott az egyháznak és emberiségnek.

A minorita atya alig mondhatta ki a végső szót, szava elfogódott, és könybe borult szemekkel távozott.

(Vége következik.)

E. L.

Szemerei levelek.

XXII.

Azt mondja a szent ének: „Nem láthatunk szebb gyümölcsfát, mint a Jézus keresztfáját.“ Igazán mondja a szent ének; mert a keresztfá gyökere az isteni irgalom, törzsöke az isteni szeretet, ágai az isteni kegyelmek, drága virága az Isten fia, termékenyítő harmatja a Jézus vére, gyümölcse a mi üdvösségünk, kik azon átokiának áldása által Isten fiai s mennyország örökösei lettünk. Ki látott tehát ennél szebb s drágább gyümölcsfát, melynek gyümölcsét az igaz keresztény tédet hajtva keresi mind a világ végéig?! Épen ez az oka, hogy a keresztet tornyainkra, utainkra s házainkba állítjuk; sőt sirjaink fölé is szurjuk, mert a sir porába visszatért portest csak a kereszt alatt talál nyugodalmat. De még olvasóinkra is a Jézus keresztfát költjük; mert hitünk titkai s kegyelemáldásai, melyeket a szent olvasó titkaiban legelevenebben tisztelünk, mind a Jézus keresztfájához vannak kapcsolva. A keresztfán szüetett a mi örömlünk, ott szenteltetett meg fájdalomunk, ott szerzetetett meg dicsőségünk titka; azért a mi szent olvasónk keresztéhez van kötve, hogy hitünk, reményünk és szeretetünk aranyláncza hitünk, reményünk és szeretetünk gyümölcsfájához legyen kapcsolva.

Mondhatlanul édesen esik visszaemlékezni azon időre, melyben boldog voltam. Hej pedig régen volt az! Épen most harminczkét éve, midőn hét esztendő s valék, s egy szelet éhségszilapító kenyeret, vagy egy játékszerű kapott lapátát teljesen elégnék tartottam a boldogságra. Ezen édesemlékü korban naponként fölkerestük egymást kis pajtásaimmal, s ártatlan enyélgéssel körülhúzólván mondogattuk: „Isten hozott nálunk! Régedve várunk.“ És most, harminczkét év múlva, az élet sok szenvedésén átesve, imálandó égi Atyám szerelméből reám rakott keresztjeim terhe alatt meggörbedve, de meg nem törve, midőn eltávoznak mellőlem barátim is, kik mellettem álltak, míg a jó remény toka körül eveztem: nemcsak örömmel emlékezem vissza gyermekkorom ama kis üdvözlő versére, de a legszentebb áhitat és hódolat creje alatt porba hullva ismétlém azt october első vasárnapján. A szent olvasó ünnepéhez mondom: „Isten hozott nálunk! Régedve várunk.“ Imádom égi Atyám szent irgalmát, hogy ismét megérhetém lelkem választott ünnepét, melyet annál nagyobb áhitattal lehet s kell is megülnöm: mert eltávozott jó barátim helyett ezer, sőt millió rokon lelket találok az élőrózsa-koszoru virágszálaiban, kikkel együtt kapcsolom szívemet a világ legdrágább aranyláncza által a szent olvasó életfájához. Hiszen az élőrózsa-koszoru Istenünknek e számkivetés földjén újra fölépített paradicsomkertje; s e kertben, csak egy hulladozó levelke gyanánt bár, állanom, ez az én földi életem boldogsága. Úljuk meg tehát e szent ünnepünket mindenütt, hol a „Katholikus Néplap“ olvasói a szent olvasó koszorujába fűzve tisztelik az Isten anyját, a bűnösök pártfogó édes anyját. Tavaly örömmünneptől tartottuk e napot; szenteljük most penitencziatartó üdvnapra egy kis erkölcsi leccével, mely, ha talán szigorú igazsága s nyílt őszintesége

által kissé égető lesz, épen ebben gyógyító is lesz. Világosan szölok. Az élőrózsa-koszorut paradicsomkertnek neveztem. Az is az, de csak úgy, ha az élőrózsák szívében a szent olvasó titkainak erénygyümölcsei teremnek; mert maga Jézus mondja, hogy a fa gyümölcseiről ismertetik meg. Szálljunk tehát itéletre magunkkal, s vizsgáljuk meg: paradicsomkert-e mi bennünk és köztünk az élőrózsa-koszoru, azaz megteremnek-e szívében a szent olvasó titkainak erénygyümölcsei?

Bocsássunk előre egy érdekes megjegyzést. A szent olvasó társulatait élőrózsa-koszorúknak nevezzük. Malasztos tanulság rejlik ez elnevezésben. A rózsa zöld levele az örvedetes titkokat jelzi, melyeket az ő-szövetség jámorok édes reményben epedve vártak, az új-szövetség jámorok pedig szent ábitatban imádnak. A rózsa tövisai a fájdalmas titkokat jelentik, melyekben jövendő dicsőségünk zálogát s kegyelem-áldását imádjuk. Az élőrózsák a szent olvasó életfaja által Isten kegyelmében, Jézus szívében élnek; a sz. olvasó titkaiban hitünk legszentebb titkait tisztelik, és szűz Anyánk oltalomzárnyai alatt egy koszoruba fűzve, Názáreth kis hajlékától s Betlehem áldásdus jászolybölcsőjétől a Golgotha fájdalomutján keresztül az Olajfák hegyére zárandokolnak, onnan pedig az égi paradicsomba. Innen ered, s ezt jelenti az élőrózsa-koszoru szép neve. De ha az élőrózsák szívében nem teremnek meg a szent olvasó titkainak erénygyümölcsei: akkor ők élve-holt rózsák, s a szent olvasó életfaja nem lát rajtuk virágot, csak töviset. Értjük meg jól. Midőn ezelőtt huszonhét évvel XVI-ik Gergely pápa az élő-olvasó-társulatot megerősíté, apostoli levelében e társulat célját is világosan kijelentette, miszerint: „A boldogságos Szűznek minél buzgóbb tiszteletére lelkesüljenek, s hő törekvéssel arra igyekezzenek, hogy a hit, felebaráti szeretet és keresztény erkölcsi élet kötelességeit híven teljesítsék; s a keresztény törvény lelke szerint élvén, magukat a szűz Anya előtt szeretetreméltókká tegyék.“ Ebből értjük, hogy nem elég a sz. olvasó társulatba beírva lenni, nem elég a szent olvasót szóval imádkozni: hanem életünkben kell mutatnunk a szent olvasó titkainak erénygyümölcseit, s nekednünk ezekben, mert csak így leszünk élőrózsák, így leszünk a szent olvasó életfájához igazán kapcsolva; máskülönbön pedig szűz Anyánk sem tarthat minket saját rózsáinak, de az ő szent Fia sem tarthat saját fiainak s leányainak. Szorítsuk tehát szívéhez a szent olvasót, a kereszttel együtt, s lássuk meg: oda illik-e? ott vannak-e annak erénygyümölcsei?

1) „Jézus, kit te szűz méhedbe fogadtál.“ Azt mondja erről a szent ének: „Szűz Anyám! egy büszke vér föléd alázatot kér. Taníts meg szeretetere, legyen bár megvetés bére.“ Tehát e titok gyümölcse: alázatosság. Alázatosság, mely Názáreth kis hajlékában nagyszerű, a világ esudájára méltó volt. Ott a szent Szűz oly mélyen alázta meg magát, a mily nagyon fölmagasztalta őt az égi kegyelem. És az, a ki Gábor főangyal köszöntésekor az ő szűz méhébe szállott?! A halhatatlan Isten a halandó emberért, — — oh de biz a bűnökben meghalt emberért az emberek közé alázta magát! Megterem-e ez a gyümölcs a mi szívében? Az alázatosság oly nagy leccze, melyet az Isten fia s az Isten anyja tanítottak hathatósan a világban. A világ bölcsei sok jeleset, sőt bámulatra méltót irtak. Irtak a világ nagy mártyrjáról, az igazságról; irtak a világ nagy lázárjáról, az irgalmasságról; irtak a világ nagy száműzöttjéről, a szertetről; irtak még a világ élőhalottjáról is, a szemérmességéről: de az alázatosságot irásukból s életükből kifeledeék, sőt gyáva-ságnak képelték. Az igaz és szent alázatosságot Jézusunktól és szűz Anyánktól tanulhatjuk, de valljon megtanuljuk-e? A szent énekben ugyan úgy mondjuk: „Megalázzuk magunkat;“ de életünkben nem úgy mutatjuk, sőt fölfuvalkodunk; embertársaink ellen, még az Isten ellen is fölmagasztalni akarjuk magunkat. A biborraha, vagy hitvány rongy, márványpalota, vagy szalmaviskó, a dús gazdag terhelt asztala, vagy Lázár koldustarisznyája nem rejti ugyan el tőlünk azon igazságot: „Ember, porból lettél!“ s mégis nagyon elfelejtjük azt. Minden lépten-nyomon, de különösen a temetőben olyan portapodunk, a milyen magunk is leszünk egykor; nem is tudjuk ott megválasztani: melyik annak pora, kit életében bálványoztunk, s melyik annak pora, kit életében eltiportunk; de azért, mintha csillagból születünk volna, mintha sátorunkat a napban he-

lyeztük volna, kevélykedünk. A nagyobbakat gyűlöljük, a hasonlókat lenézzük, a kisebbeket megvetjük. Rajtuk teljesedik a szent-írás szava: „Valami e világban van, a test kívánsága, a szemek kívánsága s az élet kevélysege.“ S ha ez így van, vajmi rosszul illik a mi kevély szívünkhez az alázatos szűz Anya olvasója s az alázatos Jézus keresztje!

2) „Jézus, kit, Erzsébetet látogatván, szűz méhedben hordoztál.“ Azt mondja erről a szent ének: „Szeretet vitte Máriát Erzsébet rokonához. Ez tanít a szeretetre, mely rád égi áldást hoz.“ Tehát e titok gyümölese: felebaráti szeretet. Megterem-e ez a mi szívünkben? Ne szóljunk róla, mert csak keserűt s gyászosat mondhatunk. Hitünk törvénye szerint ellenségünket is szeretnünk, üldözöinkért is imádkoznunk kellene: de mi barátainkat is csak saját érdekünkért szeretjük; a ki gyarlóságból megbánt, üldözzük, a ki lelkünk javára bár, igazat mond ellenünk, megátkozunk. Csekély földi jóért, vagy örömért meghamisítjuk az igazságot, kitagadjuk az irgalmasságot. Egy-két barátunkra készek vagyunk Káinnal rokonvért ontani, Ab-solonnal szűlőnk ellen támadni, Judással az igazi vért elárulni. Sokan még azt is gondolják magukban, hogy sok volt Judásnak a harminez ezüstpénz a Krisztus elárulásáért, s azt kevesebbet is megtehetne volna: hiszen valahányszor a világ, test és sátán kedvéért az evangéliumi szeretetet s felebarátunk lelkét eláruljuk, mindannyiszor a Krisztus vére ellen való árulást követünk el! Nem a köért kenyérrel, de a kenyérért is kövel, sőt menykövel fizetünk; oh még az alamizsnát is megrálgalmazuk, ha telhetetlen szívünknek nem tetszik! S ha ez így van, vajmi rosszul illik a mi szeretetlen szívünkhez az olvasó, a szeretet aranylánca s a kereszt, a szeretet áldásfája!

(Folyt. követc.)

J a k a b s z o m s z é d .

Katholikus hitélet.

Szilágy-Somlyó, sept. 22-én. E hó 11-én városunkra örökre nevezetes nap viradt; mert e napon a bold. szűz Anya névnapja mellett ültük meg ft. K o l o s i Antal, kerületi esperes és plebános urnak ünnepélyes beigtatása napját. Tömegekben csoportosultak az ajtatos hivek az egyházbá, epedve várván azon perezet, melyben a törvényes püspöki kiküldött által felolvasott okmányok erejénél fogva új lelkipásztorunkat üdvözölhessük. Oh mennyire meghatott mindnyájunkat ngs és ft. C s o m á k Emmanuel nagy-váradi l. sz. kanonok urnak kenetteljes beigtató beszéde. Örömtől repesett szívünk, hallva azt, hogy ily lelkipásztort nyertünk, ki 24 év leforgása alatt mindig csak Isten dicsőségén és a kath. egyház terjedésén fáradozott; elősorolva érdemeit, melyeket mint segédlelkész, de különösen mint körös-ladányi lelkész 15 év leforgása alatt gyűjtött. Ne adjunk-e ezért Istennek méltó hálát, hogy nekünk ezen férfiut lelkipásztornal rendelte? — De különösen lekötött bennünket Isten iránti hálánk, midőn tudunkra esett, hogy fentisz-telt C s o m á k Emmanuel kanonok ur városunkkal különösen éreztette nagylelkűségét, ki, hogy Isten dicsőségét és városunk hiveinek lelki üdvét előmozdithassa, szentegyházunk takarítására 500 p. frtot ajándékozott.

Oh nem sértem-e meg szerénységedet, jötevő férfiú, ha azt, mit titokban tartani kívántál, az egész magyar katolika egyház előtt közhírré teszszük, és a világ előtt akarjuk mi somlyói hivek ezen jótékonyágotat megköszönni? — Följegyeztetett ugyan nemes teited az örök élet könyvében, de azért mi sem mulaszthatjuk el, hogy éretted naponkint ne imádjuk és kérjük a kegyelmek Urát, hogy étedet hosszúra nyujtva, egykoron érdemeid egyike legyen azon tett, melyet városunkkal éreztettél!

a . . .

Debreczenből. Örömet veszem föl a tollat, különösen pedig oly alkalommal, midőn egy követésre méltó példát lehetek szerencsés és tisztelt olvasók elé állítani. Ezt pedig azért teszem, mivel a jó példák fölmutatása sohasem fölösleges és szükségtelen, főleg pedig századunkban, nehogy a jók a rossz példák által eltántorítottva, az erkölcsi telenség és vallástalanság örvényébe süllyedjenek. Az utókor csaknem ellentéte a hit-

buzgó ősöknek: míg ezek az erkölcsi telenség- és vallásosságban igyekeztek egymást felülmúlni, ivadékaik között, fájdalom, az erkölcsi telenség példák találnak legtöbb követőkre.

Azonban ha fáj a szív s sir a lélek, látva azon ünvesztőkre törekvő, Istent tagadó, vallást megvető emberek nem csekély számát: nemde öröm rezi át egész valónkat, midőn olyakra is találunk, kik még mentvék a romlottság fekélyétől s megörizve a vallást lelkükben, a jobbakkal haladnak azon az uton, mely a mennyekbe vezet? Hit, remény, szeretet jelszavuk, s az örök boldogság céljuk! Mily könnyű ezeknek az élet tengerén átevezni, midőn a hit mentő sajkájok, a remény evezőjük: — amott pedig a parton vár rájuk a legboldogabb haza, a szeretet hazája?! És míg azok szive a bűnök tanyája, az erkölcsi telenség átkos dudvájának tenyésztő helye: ezek a vallásosság temploma — virágos kert, melyben a hit virága nyilik; hogy letétessek az Ur szármolyához hódolat zálogul! Nem kell messze mennünk ily virág keresésében, minden évben találhatunk ily virágokra, melyek a hittől fakadtak s melyeket a remény táplált, a szeretet érlelt!! Egy ily hervadhatlan virág fejlődék ki a lefolyt napokban két ajtatos nő szívében, melyet a vallásosság szende anygala az Ur dicsőségére, a b. Szűz tiszteletére az Isten-anyja névünnepe mutatótt be! Nem akarom e két buzgó nőnek szerénységét nevék közlésével sérteni — föl van már az irva a halhatlanság könyvébe kitérülhetetlen be-tükkl!

De mi e virág, melyet a kegyelet ajánlott föl? Egy dicszesen kiállított kép az, mely a b. Szűz ábrázolja a kised Jézussal, — valóban bármely egyház díszére s bármelyik festő díszére válhatnék! De miért is díszérem e képet? Jelenleg nekem nem volt más célom, mint hogy fölmutassam: miszerint alföldünk egyik legnagyobb városában sem hiányzik az igaz vallásosság küljelekbeni nyilvánítása. Áldja meg az Ur mindazon adakozókat, kik nem csak a hazáról, de az egyháztól sem feledkeznek meg!

Ferenczy B.

Tabajd (főkhelység), sept. 18-kán. Plebániánkban bár nem a legtrikább, de annál örvendetesb ünnepélynek válnak ma tanui. Egy 18 éves, helvét vallású ifju. Tóth János szabólegény, ft. Görtler Mihály ker. esperes és hitbuzgó pleb. ur kezeibe a kath. hitvallást letévén, az egész világ színe előtt bátran nyilvánította, hogy Isten kegyelmével az igaz boldogságra vivő utat megtalálván, hátralevő napjaiban ezen kíván vándorolni.

Mindig ugyan, de ma különösen tömve volt szentegyházunk. Igen helyesen; mert lelki menyegzőjét ülte az, ki mennyasszonyával az örök haza végzetetlen kincseinek birására szerzett magának jogot megtérése által. — Gyönyörűen volt fölékesítve az egész szentegyház; drága szőnyegekkel a márványzat bevonva, szebbnél szebb mezei virágkoszorúkkal a gyertyatartók és az egész oltár megrakva: a mi hithideg korunkban, édes vigasztalással tölti el keblünket, hogy vannak, hála a Teremtőnek! kik csakugyan szeretik az Ur házában ékességét. A mi kellő hatását ma kiválólag megtette, az először ft. esperes urnak jeles sz. beszéde, melynek egész tárgya megértésére észre kell vennünk, miszerint sz. kereszt felmagasztaltására levén templomcsánk szentelve, ennek bucsünnepét ültük egyuttal: másodsor a megtért atyánkfianak az Ur Jézus sz. teste- és vérének vételéhez való járulása volt. A keresztatyai kötelességet tek. K o l o s s v á r y Miklós ur, mint sz. egyházunk nagyérdemű jötevője, kegyeskedett teljesíteni. Isten áldja meg új hitsorsosunkat, „hogy nála a hit drága malasztja az erényes keresztény élet bőséges gyümöleseiben folyvást mutatkozzék, miszerint az ő megtérése által az igaz hivek serege ne csak számban, hanem érdemben is szaporodott legyen, s ekként, miután jó harezot vivott s hitét mindvégig megörizte, egykor a választott hivek örök jutalmában részesüljön!“

Nem mulaszthatom el ez alkalommal köteles hálatartozásunk némi lerovására, és azoknak, kik előtt a jó példa még egészen nem sikertelen, buzdítására fölemlíteni, mit eredményezett nemrég Tabajdon a mély vallásosság az Isten nagyobb dicsőségére. Ugyancsak t. K o l o s s v á r y Miklós ur jámbor lelki neje, született Z u b e r Anna, egy nagybecsű misemondó-ruhával és gyönyörű két oltáránkössal gazdagította az Urnak szentelt házat. — Ő nagysága e nagylelkű

ajándékával tökélet tette le magának ott, hol a kamatok örökig tartandó kincsekkel fognak egykoron fizettetni. Ugy legyen! Egy érzékeny csapást küldött nemrég az ég e nemes családra, tek. Zuber József ur súlyos betegségében; a jó lélek azonban csakis épülhet a kitartó béketűrően, melyet az igaz szeretet a beteg testvér körüli ápolgatás által hoz áldozatul. Így szokta próbálni Isten övéit, de a kísértéssel egyszersmind előmentelt is szerez. Ábrahám, a legszentebb akaratnak teljes hittel engedelmeskedvén, föl akarta Izsákot áldozni az Urnak, és állhatatossága jutalmául megígértetett neki, hogy maradékiban meg fognak áldatni a föld minden nemzetségei.

Ozvegy ngs András s y n é, született V é g h Mária Anna asszonyság, még a jul. 24 ki jégverés által tetemesen károsult vidéktünkbeli szegénység között 8000 p.frtot kiosztatni elrendelvé, olyformán, hogy sz. péteri volt jobbágyai számára 5000, a gyurói, tordacsi és vaáli károsultakra egy-egy ezer p. frt essék a felebaráti szeretetnek fényesen tündöklő példáját adta.

Vinis Ferencz.

Kossuth, sept. 18 án. Ma egy hete, úgy mint a bold. Szűznek névnapján egy szerény, de kedves és épületes ünnepélynek valék szenttanuja. Ugyanis a helybeli díszes szentegyháznak éreznylevei e napon nem csak közönséges vasárnapot és szűz Máriának névnapját hirdették, hanem még egy más, nem kevésbé üdvöndes és itt szokatlan ünnepélyt is adaktudtára a híveknek. Tudnillik egy székes-fehérvári, ujonan fölszentelt áldozár, nt. Peller Alajos ur e napon mutatá be első zsenge áldozatját a mindenek Urának, a helybeli hívek- és számos vidékieknek jelenlétében. Ezen utóbbiakat annál is inkább véltém megemlítendőknék, minthogy az idő legkevésbé sem levén kedvező, semmi fáradságot sem kíméltek az ut akadályainak legyőzésében, csak hogy a megható isteni-tiszteleten ők is jelen lehessenek, és egymáson lelkileg épülve, egy szívvel- s lélekkel imádhassák az Istent és diesérhessék a b. Szűzet. — Az új áldozárnak első szent miséjénél a vezetői tisztet kerületünkbeli alesperes és diószeghi plebános, ft. Sz t a r e c s e k Mihály ur teljesíté, míg más két ugyanazon kerületbeli szomszéd plebános urak mint felszolgáló társak környezték az oltárnál az ujmisést, s ezen készsége és buzgóságuk sugalta szent cselekvényök által is a hívek lelki épüléséhez járultak. Épülnünk kelle az ábitaton, melylyel a szentmise alatt az énekkar szent énekeit elzengedezte s ez által a hívek érzelmeit fokozta; épülnünk kelle különösen a népnek azon feszült figyelmén, melylyel az a jeles alkalmi szónoknak nt. H i t é r y János helybeli buzgó plebános urnak ügyes tapintattal szerkesztett lelkes szónoklatát végig hallgatta. Adja Isten, kitől minden jó adomány származik, hogy jeles beszédjének, melyben az Isten fölkezt szolgálóinak kitűnő méltóságáról és ama tiszteletéről, mely őket a hívek részéről megilleti, szólott, bőséges gyümölcse lehessen. Adja Isten szent kegyelmét, hogy az ő fölkezt szolgálóit megillető azon nagy tisztelet, melyet a nt. szónok ur beszédével a jelenlevő ajtatos hallgatóság szívébe ültetett, buzdításával öntözött s intő szavaival ápoltt, mindentitt és mindenkor gyarapodjék és terjedjen; mert a ki az Ur szolgálóit nem tiszteli, az magát Krisztus Urunkat veti meg, a ki mondotta küldöttjeinek: a ki titeket hallgat, engem hallgat, a ki titeket megvet, engem vet meg; a ki pedig megvet engem, megveti azt, a ki küldött engem, t. i. az Istent. Elmenvén azért tanítsátok minden nemzeteket megtartani azokat, a miket parancsoltam nektek. — Míután az isteni-tisztelet végeztével, az ily ünnepélyeknél szokásos áldásban is részesültünk volna, magunkba szállva hagytuk oda az Urnak szent bajlékát, kívánván az ujmisésnek méltóságteli pályájához szerencsét, boldog megelégedést, magunknak pedig sok ily lelki élvezetet!

Bószner János.

Különfélék.

Pest. A hozzánk egyik tisztelt levelező ur által intézett kérdésre készszívesen válaszoljuk: hogy misemondó-ruhák, egyházi lobogók s mindennemű színes vagy fehér egyházi ruhák készítésére méltán ajánlható Ludwig János mester ur Pesten, ki már több éven át ilyenmü templomi ruhák pontos és jutányos készítése által a t. lelkipásztorok és egyházi gondnokok megelégedését kiérdemelte, s leggyakrabban az ország minden vidékéről teljes egyházi öltönyök készítésével megbizatik. Minél fogva bizton hiszszük, hogy nevezett Ludwig ur ezentul is a nála teendő szíves megrendeléseknek a legpontosabban eleget tenni törekvendik. A megrendelő levelek Pestre, belvárosban molnár-utczai 4. sz. a. szállására intézendők.

— Romából írják, hogy a pápai irodákból minden felé brevék intéztetnek, azon czélból, hogy a külön országok főpapjai közimákat rendeljenek, miszerint a Mindenható kegyesen elfordítani méltóztassék a veszélyt, mely a közönséges romai anyaszentegyházat fenyegeti. A bécsi bibornok-hg-érsek máris egy külön főpásztori levelet boesátván ki, ez érdemben nyilvános ajtatoságot rendelt.

— Belgiumban a mehelni érsek, Sterekx Engelbert bibornok ő eminentiája oct. 10-kéről, pápa ő szentségének sept. 26-diki allocutióját hivel közölvén, felszólítja őket, hogy buzgó imáikkal a szorongatott pápára s anyaszentegyházunkra az ég segélyét lekönyörögjék.

— Freiburg. (Folyt.) Sept. 13-án, a pápai muntius ő exeja által tartott ünnepélyes sz.-mise után, az első nyilvános ülés tartatott. Ebben alelnökké választottak: dr Moy báró Innsbruckból, és Adams törvényügyi tanácsos Koblenzből. Dr Buchegger a freiburgi kath. egyletekről, intézetekről stb. szólott, kiemelvén, hogy a főiskola habsburgi Albert által alapított; hogy itt már két század óta ajtatos nő-testületek fáradoznak a leánykák nevelése- s oktatásában; hogy Freiburgban keletkezett az áldásos eszme. erkölcsileg elhagyott gyermekek számára menhelyeket állítani, stb. E nagyérdékű előadás után felolvastatott pápa ő szentségének levele f. é. aug. 25-éről, melyben a kath. egyletek. eme nagygyűlését főpásztori áldásával megörvendezteté. Ez okmány felolvasása után a pápai követ latinul így szólott: „Nem az intésnek szavait akarom önökhöz intézni, hanem inkább ösztönözöttem érzem magamat örömmel kifejezni a fölött, hogy itt Németország különféle vidékeiről annyi jeles férfiak látok egybegyülekezve, hogy sz. vallásunk ügye fölött tanácskozzanak, és szükséghez képest határozatokat hozzanak. Örömmel maradnék önök körében, de ő szentségének szava Romába hív. Ő szentsége lábai előtt leborulva, tolmácsolni fogom önök fiúi ragaszkodását. Bizonyára e nehéz napokban ennek hírüladása előtte fölötté kedves és üdvöndes leend stb.“ Erre a pápai követ az egész gyülekezetre áldását adta. Szólt még dr Grusch a Bécsből, mint a Szeverin-egylet küldöttje, dr Lieber Kambergből és Wiecek egyházi tanácsos Boroszlóbból. Gr. Brandis elnök megköszönvén a szónokok buzgóságát, az e napi ülést bezárta. (Vége köv.)

Kegyes adomány.

Jésus sz. gyermeksege társulatának Cseklészről 10 frt a. ért.

Megjelenik e lap hetenkint egyszer, csütörtökön. Előfizetési ár: Budapesten, félévre 1 frt 15 kr. pp. (uj pénzben 1 frt 31 kr.); egész vre 2 frt 30 kr. pp. (uj pénzben 2 frt 62 kr.); — vidékre postán, félévre 1 frt 35 kr. pp. (uj pénzben 1 frt 66 kr.); egész évre 3 frt 10 kr. pp. (uj pénzben 3 frt 32 kr.). — Az előfizetési pénzek a Szent-István-Társulat ügynöki hivatalába (Lipót-utca, 8. sz.) intézendők. A lap szerkesztését illető levelek „a Katholikus Néplapszerkesztőségnek“ czimezendők (Pesten, Képiró-utca 4-ik szám alatt).

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT; FELELŐS SZERKESZTŐ: KÁDÁS RUDOLF.

PESTEN, 1859. NYOMTATJA EMICH GUSZTÁV, BARÁTKOK-TERE, 7. SZAM